

Príloha č. 5 k zápisnici z XXX. zasadnutia Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny

Informácia o príprave metodiky sčítania obyvateľov z hľadiska ich príslušnosti k národnosti alebo etniku so zreteľom na materinský jazyk (v súlade s Národným akčným plánom sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021)

V nadväznosti na **Informáciu o Sčítaní obyvateľov, domov a bytov 2021 v Slovenskej republike**, ktorá bola prezentovaná na XXIX. zasadnutí výboru 24. mája 2018 bol nasledovný postup plnenia aktivity/opatrenia zameranej na prípravu *metodiky sčítania obyvateľov z hľadiska ich príslušnosti k národnosti alebo etniku so zreteľom na materinský jazyk*:

Od ostatného zasadnutia výboru sa uskutočnili dve pracovné stretnutia expertnej skupiny (tretie a štvrté), ktorá pracuje na príprave metodiky sčítania obyvateľov z hľadiska ich príslušnosti k národnosti alebo etniku so zreteľom na materinský jazyk.

Členovia a členky expertnej pracovnej skupiny v rámci tretieho pracovného stretnutia uskutočneného **7. júna 2018** prezentovali podklady v súlade so závermi 2. stretnutia predovšetkým k aktuálnemu legislatívnemu rámcu a medzinárodným odporúčaniam vo vzťahu k zisťovaniu dát o príslušnosti k národnosti; otázke postavenia mestských častí k zákonu o používaní jazykov národnostných menšín, ako aj údaje z cenзов od roku 1991 o národnostnej štruktúre mestských častí hlavného mesta Bratislavy a mesta Košice;

V súvislosti s prezentáciou údajov z Registra fyzických osôb sa členovia a členky expertnej pracovnej skupiny zaoberali otázkou údajov o príslušnosti k národnosti ako referenčných údajov v jednotlivých registroch a databázach.

Prítomní zdôraznili dôležitosť formulácie otázok v SODB, tak aby sa zistil reálny obraz rómskej národnostnej menšiny v komplexnosti, teda aj z hľadiska používania jazyka aj národnostnej sebaidentifikácie. Prítomní sa následne v diskusii zamerali na otázku zberu dát o viacnásobnej identite a používaného jazyka. Prítomní sa dohodli na tom, že sa pripraví dva varianty konceptu zisťovania príslušnosti k národnosti pri sčítaní vrátane návrhu znenia otázok, a to v kontexte zberu dát viacnásobnej národnostnej identity a dát o jazyku, ako aj v kontexte na Slovensku tradičného zisťovania národnostnej identity spolu s vypracovaním argumentov za a proti použitiu toho-ktorého konceptu.

V rámci štvrtého pracovného stretnutia, zo **17. júla 2018**, účastníci prezentovali dva varianty konceptu zisťovania príslušnosti k národnosti. Prítomní sa dohodli na tom, že každý zapracuje do záznamu svoje stanovisko k prezentovaným konceptom.

V súčasnosti sa pripravujú kvalitatívne nástroje na zisťovanie názorov na spôsob zberu údajov o príslušnosti k národnosti a materinskom jazyku pri Sčítaní obyvateľov, domov a bytov 2021 v kontexte možného prechodu na zber dát o viacnásobnej národnostnej identite v intenciách odporúčaní RE. Dôvodom je predovšetkým potreba prehĺbenia poznatkov o národnostných menšinách a celkovo o rôznorodosti spoločnosti v tejto oblasti, čo má viesť k spoľahlivým a komplexným údajom o demografickom zložení obyvateľstva z hľadiska ich príslušnosti k národnosti a používaní jazyka. Takéto údaje sa stanú následne základom aj pre plánovanie cielených politík a konkrétnych opatrení zameraných na ochranu a podporu práv

národnostných menšín vrátane ich jazykových práv, ktoré sa odvíjajú od dát zistených pri sčítaní.

Momentálne sa pripravuje piate stretnutie členov a členiek expertnej skupiny k jednotlivým konceptom metodiky zberu dát o národnosti a etnicite v rámci SODB.